

brugs-, frednings-, recipientkvalitets-, spildevands- og vandindvindingsplanlægningen.

Som led i forsøgsordningen er der endvidere gennemført en lang række undersøgelser i vandløb og i laboratoriet for at belyse, hvilke effekter okkerbelastningen har på fisk, smådyr og plantevækst i vandløbene. Allerede ved beskedne okkerbelastninger vil livsvilkårene for vandløbets smådyr forringes ved aflejring af udfældet okker på planter, dyr og vandløbsbund. Ligeledes vil fiskenes gydemuligheder forringes, og der vil ske okkerudfældninger på fiskenes gæller, hvorved disse kvæles.

Der er på grundlag af disse undersøgelser skabt et godt udgangspunkt for, at miljøministeren i overensstemmelse med miljøbeskyttelseslovens § 8 kan fastsætte vejledende krav til vandkvaliteten på dette område, afhængig af den pågældende recipientkvalitetsmålsætning.

I forsøgsperioden er der endvidere afprøvet en række okkerrensningemetoder. Ved nogle af disse metoder søger man at fastholde jernet i jorden, f.eks. ved kalkning af jorden. Ved andre metoder foretages en rensning af det jernholdige drænvand, inden dette afledes til vandløbet f.eks. i udfældningsbassiner af forskellig udformning, i overrislingsbassiner med grøde, i specielt indrettede kalkfældningsanlæg og i biologiske rensningsanlæg.

Forsøgene har vist, at den eneste metode, som for nærværende har en høj rensningseffekt og sikkerhed, er kalkfældningsanlæg. Omkostningerne pr. ha ved denne metode er imidlertid meget store ved drænprojekter, der kun omfatter et lille drænaireal, men omkostningerne pr. ha falder meget ved drænprojekter, der omfatter større arealer. De andre metoder kan ikke i dag anbefales med rimelig sikkerhed. Nogle af metoderne er dog lovende og vil sandsynligvis kunne videreudvikles til at fungere tilfredsstillende.

Som led i forsøgsordningen blev der gennemført en midlertidig støtteordning, hvor staten gav fuld støtte til okkerforundersøgelse og okkerrensningensanlæg ved de enkelte drænprojekter. Støtteordningen var for de 5 amtskommuner knyttet sammen med loven om tilskud til dræning og vanding, således at der blev foretaget en vurdering af, om der var behov for indgreb mod okkerafledning ved de dræninger, hvortil der søgtes statstilskud. I forsøgsperioden er der i alt gennemført ca. 1.125 dræninger årligt i de fem amtskommuner, svarende til en dræningsaktivitet på ca. 4.600 ha årligt. For hele Jylland har dræningsaktiviteten været større.

På baggrund af erfaringerne fra støtteordningen og fra jordbundskortlægningen skønnes det, at der

under forudsætning af samme dræningsaktivitet som hidtil vil blive drænet ca. 1.000 ha årligt inden for de kortlagte okkerpotentielle områder i hele Jylland. Heraf skønnes ca. 1/3 af arealet (ca. 350 ha årligt) at medføre okkerbelastning, og der vil derfor maksimalt være behov for etablering af okkerrensningensanlæg med statsstøtte på ca. 350 ha årligt. Ved vurderingen af dette areal er der ikke taget hensyn til, at recipientkvalitetsplanlægningen kan medføre, at okkerrensning ikke vil være nødvendig ved visse arealer, og at eksisterende lovgivning, bl.a. vandløbsloven, kan medføre, at der ikke bliver givet tilladelse til dræning af andre arealer.

Den nøjagtige placering af de arealer, som kræver okkerrensning, vil kun kunne fastlægges ved forundersøgelse af de enkelte drænairealer samt ved en vurdering af, om tilførslen vil forringe vandkvaliteten i en sådan grad, at dette vil være i strid med recipientkvalitetsmålsætningen for det pågældende vandområde.

Den 13. november 1984 fremsatte miljøministeren i folketinget forslag til lov om okker (L 59). Lovforslagets grundidé var, at udgrøftning og dræning inden for jordbrugserhvervet ikke kunne finde sted uden tilladelse fra amtsrådet, såfremt dræningsaktiviteten m.v. rummede risiko for okkerudledning. Denne risiko afgrænsedes i overensstemmelse med kortlægningen af de føromtalt okkerpotentielle arealer. I forbindelse med godkendelse af dræningsprojekter m.v. fastlagde lovforslaget dels støttemuligheder til etablering af okkerrensningensanlæg, dels i sjældnere tilfælde erstatning, såfremt miljøstyrelsen fandt, at der måtte meddeles afslag på ansøgning om tilladelse til projektet. Forslaget blev ikke vedtaget, idet et flertal bestående af S, SF, RV og VS ikke fandt, at forslaget i tilstrækkeligt omfang byggede på miljøbeskyttelseslovens principper. Flertallets opfattelse kom til udtryk i tillægsbetænkningen over flertallets eget forslag til lov om midlertidige foranstaltninger til begrænsning af okkerforurening (L 98), der vedtoges af folketinget den 13. december 1984 (se Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 3537, 3600 og 3892). Flertallets opfattelse af den samfundsøkonomiske fordel ved dræning og udgrøftning i disse områder kom til udtryk ved optryk af miljøministerens besvarelse på spørgsmål 38 til L 59, hvorefter landbrugets indtjening udregnet pr. ha ville være absolut negativ, såfremt tilskud efter L 59 og dræningsloven ikke kom til udbetaling.

I landbrugsministerens redegørelse af 21. april 1984 til folketinget om landbrugets økonomiske situation og landbrugspolitikken anføres, at EF's målsætning om at formindske forskellen mellem